

za tímto účelem projektovou výuku. Většina škol realizuje uvedené společné mezitřídní aktivity nejen v prostředí školy, ale také mimo něj, čímž napomáhá k rozvoji společenského života a sociální soudržnosti v daném místě.

- Hodnocení průběhu hodin hudební a výtvarné výchovy ukazuje, podobně jako u jiných předmětů, nejen zhoršení atmosféry výuky a aktivity žáků, ale rovněž také organizace hodiny (spád, metodická rozmanitost, nejednotvárnost) při přechodu žáků z 1. na 2. stupeň základní školy. Oproti jiným předmětům je však v případě hudební a výtvarné výchovy míra zhoršení těchto charakteristik výuky méně výrazná. Pozitivním zjištěním dále je, že v souladu se zaměřením vzdělávací oblasti Umění a kultura bylo v hodinách hudební a výtvarné výchovy častěji zaznamenáno rozvíjení kreativity žáků, než tomu bylo v hodinách jiných předmětů. Otázkou je, zda aktivizující metody charakteristické pro vzdělávací oblast Umění a kultura mohou být přínosné také pro jiné předměty, a to především ve smyslu zvyšování motivace žáků a utváření prostoru k úspěchu i obvykle méně úspěšným žákům.
- Téměř všichni učitelé hudební a výtvarné výchovy vyjádřili spokojenost s výukou těchto předmětů, zároveň však téměř dvě třetiny z nich vnímají možnosti hudební i výtvarnou výchovu dále vylepšovat a obohacovat. Tyto možnosti pak úzce souvisejí s učiteli vnímanými překážkami realizace hudební a výtvarné výchovy ve školách, ke kterým především patří: (a) neexistence vhodných cílových kulturně-uměleckých destinací v okolí školy a tím i zvyšování finanční náročnosti takových akcí; (b) nedostatečný časový prostor pro hudební a výtvarnou výchovu, a to i v kontextu nižší vnímané důležitosti vzdělávací oblasti Umění a kultura či v kontextu velikosti třídy neumožňující výuku řady výtvarných či hudebních technik; (c) nedostatečné materiální podmínky úzce související také s finančními možnostmi školy (např. možnost pořízení materiálu pro výuku náročnějších technik); a (d) nižší motivace žáků v hodinách hudební a výtvarné výchovy.
- Možnosti malých, neúplných a venkovských škol pro rozvoj žáků v oblasti Umění a kultura jsou ovlivňovány především horším materiálním vybavením, omezenější nabídkou nepovinných kulturně-uměleckých aktivit školy (např. kroužky, umělecké útvary) a nižší úrovní spolupráce s umělci a kulturně-uměleckými organizacemi. Na druhou stranu jsou to právě tyto školy, jejichž všichni žáci se častěji účastní školních besídek a projektových dnů orientovaných na kulturu, a to včetně vystoupení mimo prostory školy. Takto jsou základní školy jedním z klíčových aktérů společenského života především venkovských obcí. Za pozornost také stojí, že ředitelé, učitelé i žáci malých a neúplných škol přikládají vzdělávací oblasti Umění a kultura vyšší význam než ředitelé škol velkých. Obecně je pak potřeba zít specifika škol do úvahy.

7.2 Doporučení

Doporučení pro školy

- Respektovat význam vzdělávání pro rozvoj tvůrčích a emočních dovedností všech žáků, a to včetně vazby na zvyšování motivace žáků k učení. Upevňovat přístup směřující k vytváření příležitostí pro zažití úspěchu i pro slabší žáky v hodinách výuky předmětů vzdělávací oblasti Umění a kultura a uplatňovat jej také ve výuce ostatních předmětů.
- Realizovat výuku v dostatečné míře také mimo školu tak, aby se žáci dostávali do osobního kontaktu s živým uměním, např. prostřednictvím akcí za účasti umělecky činných osobností (návštěvy ateliérů, koncertů, výtvarných workshopů apod.).
- Nabízet žákům, bez ohledu na profilaci školy, dostatečně pestrou škálu aktivit mimo hlavní výukový proud (kroužky, umělecky zaměřená tělesa apod.) s přístupem i pro žáky s nižším uměleckým talentem.
- Usilovat o posilování prakticky orientované výuky zaměřené na kreativitu žáků v souladu s technologickým a společenským rozvojem současného světa.
- Podporovat mezioborové vzdělávání a realizaci mezioborově pojatých projektů (např. kombinace témat ze vzdělávací oblasti Umění a kultura, Člověk a jeho svět, Člověk a svět práce a průřezové téma environmentální výchovy apod.).